

YAĞMUR
TUNALI

**BU GİDİŞ
NEREYE?**

Bu gidiş Nereye?

A. Yağmur Tunalı

Ortada dinin sadece adı var. **Mehmed Âkif** de bunu diyor: “Müslümanlık bilmem ammâ galiba göklerde dir”.

Şimdi durum daha fena. Çünkü yüzyıl önce devlet din bezirgânlığına karşı uyanıktı ve mesafeliydi. Osmanlı'nın en hassas olduğu konulardan biri din üzerinden yürütülen aldanma ve aldatmaydı. Tekrar olacak ama söylemeliyim: Devlet zayıflayınca din üzerinden bir türlü ahkâm kesenler halkı avuçlarına aldılar ve hâkimiyete doğru gelebilme imkânını elde ettiler. Bugün merkezdeler.

Sürecin nasıl işlediğini son iki yüzyılımızı iyi okuyanlar bilirler. Devlet tarafından girilen hamlelerin sonucu tam alınmadan ine çıka buraya geldik. Böyle durumlarda inanca sığınma artar. Onu kullandılar. Şimdi hâkimiyet onlarda gibi. Akıl, düşünce, bilgi, görgü.. ve benzeri objektif kuralları değerleri geri plana itince asıl rakiplerini elediler. Bir hipnozu başarmış görünüyorlar. Devlet katında temsil ve destek var. Tam bir açık pazar kuruldu. Din adıyla isteyen istediği şekilde at oynatıyor.

Vurgun vuranındır

Bağıra çağıra satışlar devam ediyor. Sesler birbirine karışıyor. Her sese koşanlar var. Hiçbir denetim olmayınca risksiz kazanca ağız şapırdatanlar her yana yayıldı. Satış rekabeti kızıştı. Sonucu yaşıyoruz: Zerrece sevgi yok. Yapıcı oldurucu bir akıl yok. Vicdan yok. “Mana” derken mananın tekme tokat kovulduğu yapılarla kuşatıldık.

Maddeciliğin materyalizmde bile bu kadar yüksek ihtirasla temsil edildiğini sanmam. Hükümet edenler o ihtirasları sadece meşrulaştırmadılar, heykelleştirdiler. Dehşet! Artık o hırsların kin ve nefret saçtığı bir arenadayız.

Ortadoğu'ya benziyoruz

Bu tür insan ve toplum hallerinin varacağı yeri tahmin etmek güç değil. Dış gıcirtılarının çatışmaya dönüşmesi felaket olur. Ne demek istediğimi Ortadoğudaki yaygın örneklerle bakan az çok anlar. Türkiye Ortadoğu batağına düşmeyen, komşu bir Batı ülkesiydi. İçim elvermese de hızla oraya çekildiğimizi söylemesem olmaz. Sahnede oyun kurucularla hempâları var. Nereye geldiğimizi görmemek için gözümüzü kapatıyoruz. Gözümüzü açsak, endişeye yol açan durumları anlamaya ve önlemeye çalışsak... Hayır, kaçmayı seçiyoruz.

Manzara bu fakat bundan ibaret değil. İyi ki değil. Bu milletin hiçbir şart altında gözünü kapatmayacak serdengeçtileri eksik olmaz. Onlar görür ve bilirler ki hâkim görünenler de hâkim değil. Terör estirilmesinin kötücül ruhlarını gösterdiği kadar da güvensizlik işareti olduğunu bilirler. Korkaklık kol geziyorsa, en korkaklar korkutanlardır, bilirler.

Yelkenler açık

Haklısınız, gidiş fena. Gidiş fena deyip yelkenleri indirecek miyiz?

Tepkiler zayıfladıkça olan oluyor. Sinenler çoğalıyor gibi görünüyor. Bezginlikler var, pes edişler var. Direncini düşürmeyen yanık gönüllüler de var. Sonuncular azlıkta. Çekinilen o azdan az diri

ruhlardır. “*Ruh*” diyorum, evet psikolojiler tayin edicidir. Her şey oradadır. Ağzını açanın yaftalandığı yerde konuşanlar o hâlis ruhlardır. Birleri bin görünür. Hakikatte sayıya gelmez ve sayılarıyla ölçülmezler.

Kalabalıklar uyar ve siner. Yapacakları bir şey yoktur. **Cemil Meriç**, “*Yığın düşünmez.*” derdi. Hayır, başka türlü de bakılabilir: Yığınlar pratiktir, günlük hayatı devam ettirecek kadar düşünür ve ona göre tavır alır. Hadi “*Yığın düşünmez*” diyelim, yığılmayanlar, sürüden ayrı sürüyü de görenler için susmak olmaz. Şükür ki oyunu görenlerimiz ve söyleyenlerimiz eksik değil. Böyle gitmeyeceği açık. Bari uzun sürmese... O da bizim elimizde.

‘Tekrar’ beyin yıkar

Çok söylenen söz ve çok yapılan iş alışkanlık yaratır. Kırk gün tekrar edilen bazen olmazsa da çok zaman olur. Tekrarlar ve etiketlerle sınırlıyız. Geldiğimiz yer açık: Olanlar karşısında ayrışıyor, çatışıyoruz. Bu, görüş ayrılığı değil. Yıkıcı bir kamplaştırma. Çünkü etiket ve slogan var. Fikir yok. Fikrin olduğu yerde düşünce olur, konuşma olur, zamana göre arayış devamlıdır. Bunlar yok. Tahribatın ne kadar ağırlaştığını sel çekilince göreceğiz.

Konuşulmuyor, konuşturulmuyor. Dün, inkılapları, yenilikleri tutamak edinenlerin, inkılaptan habersiz sloganlarıyla susturuluyorduk. Bugün din motifiyle tekrarlanan manasız ezberlerle susturmaya çalışanlar var. Değişen bir şey yok gibi görünüyor. Hayır, temel bir değişiklik var. Din adının girdiği yerde, diğer görüşler geri itilir. Tanrı adına konuşanlar türer. Hemen dayatma başlar. Ayrıştırma, çatışma ve çatıştırma isteyene gün doğar. Yaftalama hazır: “*Sen Allah’ın dediğine karşı mı geliyorsun?*” Al sana zehirli ok! Bu noktada diğer görüşlerin dinlenmesi mümkün olmaz.

“Tanrı adına konuşanlar”

“*Din böyle diyor*” deme hakkını birileri ele geçirirse, bu fırsatı verirsiniz ne kadar çırpınsanız nafile. Oradan galip çıkamazsınız. Tanrı adına konuşanda dürüstlük kalmaz. Tanrı, tanrılık hakkını kimseye vermez. Burası dünyadır, Tanrı’nın dediği gibi aklı önceleyeceksiniz.

Nass diyenin derdinin *nass* olmadığını ve gerçekte *nasstan* bahsetmediğini bileceksiniz. *Nass*’ı nasıl anlamadığı da çok geçmeden anlaşılır. Bin defa tekrar edilse yeridir: Ona o fırsatı vermeyeceksiniz. Devlet akılla yönetilir. Dini böyle kullanırsanız, Türkiye de Ortadoğululaşır. Gidiş orayadır. O batağa düşmekten kurtulmak için “*rasyonel politikalar*”a döneceğiz. Başka yolu yoktur.